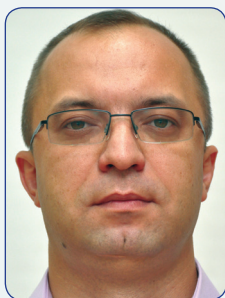

DREPT PENAL ȘI PROCESUAL PENAL

CZU: 343.3/7

ELEMENTE PRIVIND SANȚIUNILE ÎN NORMELE
CARE INCRIMINEAZĂ FAPTE DE FALSIFICARE A PROBELOR

Marian GHERMAN,
doctor în drept, conferențiar
universitar, Academia
„Ștefan cel Mare” a MAI

Eugeniu PITERSCHI,
doctorand, Academia
„Ștefan cel Mare” a MAI

SUMAR

În acest articol, autorul a efectuat o cercetare amplă și detaliată în materia penală a altor state pentru identificarea normelor juridice care incriminează răspunderea pentru faptele ce atentează la relațiile sociale cu privire la autenticitatea probelor într-un proces judiciar.

La etapa actuală, în conformitate cu standardele internaționale, orice proces judiciar trebuie să respecte demnitatea umană a fiecărei persoane. Infracțiunile de falsificare a probelor aduc o atingere gravă adevărului într-un proces judiciar și încrederii cetățenilor față de activitatea organelor de ocrotire a normelor de drept.

Cuvinte-cheie: fals, acte normative, proces judiciar, pedeapsa penală, state independente, liberarea de răspundere penală.

Introducere. Infracțiunea de falsificare a probelor este incriminată în art. 310 CP al Republicii Moldova [11], situat în Capitolul XIV cu titlul *Infracțiuni contra justiției*.

Din însăși denumirea Capitolului sus-menționat, reiese că infracțiunile pe care le încorporează, în funcție de obiectul juridic special, pot fi clasificate în mai multe categorii:

1. Infracțiuni care împiedică îndeplinirea de către judecători sau colaboratori ai organelor de drept a obligațiilor lor în vederea realizării sarcinilor și sco-

ELEMENTS CONCERNING
SANCTIONS IN THE RULES
CRIMINALIZING THE FALSIFICATION
OF EVIDENCE

SUMMARY

In this article, the author carried out extensive and detailed investigations into other countries' criminal matters to identify legal norms that criminalize responsibility for facts that affect social relationships about the authenticity of evidence in a judicial process.

At the present stage, in accordance with international standards, any judicial process must respect the human dignity of each person. Falsification of evidence brings serious prejudice to the truth in a judicial process and the removal of citizens' confidence in the work of the law enforcement agencies.

Key-words: false, legislation, judicial process, criminal punishment, independent states, the release of criminal liability.

purilor justiției: amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală – art. 303 CP; falsificarea probelor – art. 310 CP; denunțarea falsă sau plângerea falsă – art. 311 CP; declarația mincinoasă, concluzia falsă sau traducerea incorectă – art. 312 CP; refuzul sau eschivarea martorului ori a părții vătămate de a face declarații – art. 313 CP; determinarea la depunerea de declarații mincinoase, la formularea de concluzii false sau la efectuarea de traduceri incorecte – art. 314 CP; divulgarea datelor urmăririi penale – art. 315 CP; divulgarea datelor privind măsurile de asigurare a securității aplicate față de judecător, executorul judecătoresc, participantul la procesul penal sau angajatul organului abilitat cu protecția martorilor – art. 316 CP; favorizarea infracțiunii – art. 323 CP.

2. Infracțiuni săvârșite de către judecători sau de către persoane care efectuează urmărirea penală: tragerea cu bună-știință la răspundere penală a unei persoane nevinovate – art. 306 CP; pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii – art. 307 CP; reținerea sau arestarea ilegală – art. 308 CP; constrângerea de a face declarații – art. 309 CP.

3. Infracțiuni îndreptate spre împiedicarea executării pedepsei sau spre neexecutarea hotărârii instanței

de judecată: evadarea din locurile de deținere – art. 317 CP; înlesnirea evadării – art. 318 CP; eschivarea de la executarea pedepsei cu închisoare – art. 319 CP; neexecutarea hotărârii instanței de judecată – art. 320 CP; neexecutarea măsurilor din ordonanța de protecție a victimei violenței în familie – art. 320¹ CP; nesupunerea prin violență cerințelor administrației penitenciare – art. 321 CP; transmiterea ilegală a unor obiecte sau substanțe interzise persoanelor deținute în instituțiile penitenciare – art. 322 CP.

Clasificarea respectivă este una absolut meritorie în întregul sistem de drept penal pentru cunoașterea infracțiunilor precizate *supra*, mai ales atunci când se pune problema elucidării obiectului juridic special al acestora.

Gradul de investigare a problemei la momentul actual, scopul cercetării. Pornind de la necesitatea absolută de cunoaștere a legislației autohtone și având ca obiectiv esențial în prim-plan analiza autenticității probelor într-un proces judiciar, în studiul de față ne propunem să elucidăm unele cugetări normative la nivel internațional care interzic aceste acțiuni.

Materiale utilizate și metode aplicate. În calitate de suport empiric au servit materialul normativ provenind din rezultatele obținute în urma studiului a peste 10 legislații penale din diverse state. Pentru atingerea scopului sus-remarcat, au fost aplicate următoarele metode de cercetare științifică: analiza sistemică, comparată, sinteza, metoda deductivă.

Rezultate obținute și discuții. La art. 310 CP este prevăzută răspunderea penală pentru două variante-tipice care implică acțiuni ilicite de falsificare a probelor:

1) *Falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces sau de către reprezentantul acestuia* – art. 310 alin. (1) CP. Pedepsa pentru o asemenea faptă poate fi: amendă în mărime de la 850 la 1150 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 până la 240 de ore în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

2) *Falsificarea probelor în procesul penal de către persoana care efectuează urmărirea penală, procuror sau de către apărătorul admis în procesul penal* – art. 310 alin. (2) CP. O asemenea faptă se pedepsește cu: amendă în mărime de la 850 la 1.350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 până la 5 ani.

Răspunderea penală pentru infracțiunile ce atentează la relațiile sociale cu privire la autenticitatea probelor într-un proces judiciar este deasemenea specificată la Titlul XXI, cu denumirea marginală **Fapte penale împotriva justiției** din CP al Austriei [1].

Legiuitorul austriac a prevăzut la art. 293 răspunderea penală pentru *persoana care produce un mijloc de probă fals sau falsifică un mijloc de probă autentic, dacă acționează cu intenția ca mijlocul de probă să fie utilizat în cadrul unei proceduri judiciare sau administrative, într-o anchetă desfășurată în temeiul prevederilor Codului de Procedură Penală al Austriei sau în cadrul unei proceduri în fața Camerei Deputaților*. Fapta dată se sancționează cu amendă sau cu o pedeapsă de tipul închisorii pe o perioadă de până la un an de zile.

Specific legislației R. Austria la capitolul întrebuintării sancțiuni pentru infracțiunile de falsificare a unui mijloc

de probă constă în amenda aplicată și în privarea de libertate a făptuitorului. Pe când, în conformitate cu CP al Republicii Moldova, acesta mai poate fi sancționat cu munca neremunerată în folosul comunității și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții ori de-a exercita o anumită activitate.

În Republica Elenă, legiuitorul grec a plasat infracțiunea analizată în Capitolul II - **Uneltirea împotriva integrității țării**, art. 150 **Falsificarea probelor** din Codul penal. În corespundere cu prevederile articolului dat, se aplică pedeapsă cu detenție persoanei care *cu intenție falsifică, distruge sau ascunde documente sau alte obiecte care pot fi utilizate pentru dovedirea drepturilor sau sprijinirea intereselor statului elen ori ale aliatului său față de alt stat* – art. 150 CP al Greciei [6].

Analizând legislația penală a Bulgariei, menționăm că acțiunile ce prevăd falsificarea unor date (probe) sunt instituite în Capitolul IX, cu demunerea generică **Infracțiuni în legătură cu documentele**. Asemenea precizărilor efectuate în cercetările statelor anterioare, observăm că legea penală a Bulgariei [2] incriminează în sine mai multe acțiuni alternative ce prevăd răspunderea penală a subiecților de drept pentru infracțiunile de fals. Așadar:

- întocmirea unui document oficial neadevărat ori alterarea conținutului unui document oficial cu scopul de a fi utilizat – art. 308 alin. (1) CP al Bulgariei – se sancționează cu o pedeapsă de tipul închisorii de până la 3 ani;
- *dacă obiectul faptei prevăzute la art. 308 alin. (1) îl prezintă certificatele de moștenitor sau actele de stare civilă, actele notariale ori certificatele notariale, documentele de identitate bulgare sau străine, documentele de studii absolvite ori calificări obținute, permise de conducere a mijloacelor de transport, documente de înregistrare a mijloacelor de transport, autocolante de vize, alte documente ce atestă transferul sau instituirea unui drept de proprietate ori alte drepturi materiale, capacitate juridică, date personale ori de înregistrare* – art. 308 alin. (2) CP al Bulgariei, atunci făptuitorul va fi privat de libertate pe o perioadă maximă de 8 ani;
- *dacă subiectul de drept săvârșește fapta specificată la art. 308 alin. (1) cu scopul obținerii unui folos patrimonial* – art. 308 alin. (3) pct. 2) CP al Bulgariei – la fel va fi pasibil de răspunderea penală. Agravanta în situația dată se sancționează cu închisoare pe un termen de până la 10 ani;
- *persoana care confecționează, deține ori ascunde obiecte, materiale sau echipamente, despre care știe sau presupune că sunt destinate ori utilizate pentru întocmirea sau falsificarea unui document* – art. 308 alin. (7) CP al Bulgariei – va fi pedepsită cu închisoare până la 6 ani;
- *persoana care, singur ori prin intermediul altcuiva, întocmește un document sub semnătură privată neadevărat sau falsifică conținutul unui document privat și-l folosește pentru a dovedi existența sau inexistența unui drept, a unei obligații ori a unui raport juridic* – art. 309 alin. (1) CP al Bulgariei – va fi sancționată penal. O asemenea abatere de la prevederile legale este pedepsită ca infracțiune pentru falsificarea de documente cu închisoare de până la 2 ani;
- *dacă infracțiunea precizată la art. 309 alin. (1) are ca obiect titlurile de valoare* – art. 309 alin. (2) CP al Bul-

gariei – făptuitorul va fi pedepsit cu o închisoare de până la 3 ani.

Cu toate că, în majoritatea cazurilor reiterate mai sus, pedeapsa pentru infracțiunea de falsificare a probelor este una de tipul închisori, în legislația bulgară există și o condiție specială privind liberarea de răspundere penală pentru asemenea fapte. Prin urmare, nu se pedepsește participantul la o asocieră care, înainte de finalizarea întocmirii unui document oficial neadevărat ori falsificării conținutului unui document oficial (dacă asocieră este constituită în acest scop) sau înainte de distribuirea unor documente neadevărate ori falsificate (dacă asocieră este constituită în acest scop), renunță la săvârșirea faptei sale și comunică autorităților competente despre cele întâmplate – art. 308 alin. (6) CP al Bulgariei.

Codul penal al Republicii Cipriote, de asemenea, conține o normă corespunzătoare ce reglementează interzicerea falsificării probelor în realitatea obiectivă.

În Partea a IV-a, intitulată **Infracțiuni penale împotriva înfăptuirii justiției**, la art. 116 din CP al Ciprului [4] este prevăzută răspunderea penală pentru *persoana care intenționează să inducă instanța în eroare, în orice procedură, prin falsificarea dovezii cu ajutorul altor mijloace decât falsul în declarații sau instigare la fals în declarații ori folosește cu bună știință aceste dovezi false*. Acțiunile respective formează elementele componente ale infracțiunii și sunt pasibile la 7 ani de închisoare.

Falsificarea probelor cunoaște o incriminare distinctă și în legislația penală a Finlandei. Aceasta este dislocată în Capitolul XV **Infracțiuni contra administrării justiției**, la secțiunea VII, cu aceeași denumire ca și subiectul cercetat.

Potrivit textului de lege al Finlandei, *făptuitorul care, în scopul de a vedea o persoană nevinovată condamnată sau de a provoca daune unei alte persoane, ascunde, distruge, deteriorează, modifică sau falsifică un obiect, document sau alt element necesar ca probă în fața unei instanțe sau în cadrul fazei de urmărire penală, știind că are importanță în materie* – sec. 7 alin. (1) CP al Finlandei [5], va fi condamnat pentru falsificarea probelor la amendă sau închisoare de cel mult 2 ani. Iar în cazul în care persoana întrunește condițiile de la sec. 7 alin. (1) și prezintă o probă pe care o cunoaște a fi falsă sau falsificată pentru a fi folosită ca probă în instanță sau în faza de urmărire penală, ori ea însăși o folosește într-o manieră înșelătoare – sec. 7 alin. (2) CP al Finlandei – la fel va fi condamnată pentru falsificarea probelor.

La secțiunea 8 CP al Finlandei, cu denumirea marginală **Falsificarea agravată a probelor**, este prevăzută o pedeapsă mult mai aspră decât la secțiunea precedentă. Deci, dacă în acțiunile persoanei descrise în sec. 7 CP al Finlandei:

- apare un pericol grav ca o persoană nevinovată să fie condamnată la închisoare sau la o altă sancțiune penală severă;
- infracțiunea face referire la dovezi deosebit de importante;
- fapta este comisă într-o manieră deosebit de metodică – atunci vinovatul va fi condamnat pentru falsificarea de probe, în formă agravată, la închisoare de la 4 luni până la 6 ani.

În CP al Cehiei [3] nu este prevăzută expres răspunderea penală pentru falsificarea probelor. Legiuitorul ceh

nu a stipulat o asemenea normă juridică care să incrimineze faptele de falsificare a dovezilor. Sancțiunea pentru acțiunile ilegale care atentează la relațiile sociale cu privire la autenticitatea probelor într-un proces judiciar poate fi stabilită din Diviziunea IV, intitulată **Alte imixțiuni în activitatea unei autorități publice** din CP al Cehiei. Secțiunea 350 din cadrul aceleiași diviziuni, cu denumirea generică **Falsificarea și emiterea unui raport de expertiză medicală, a unui diagnostic sau a unei adeverințe medicale false** condamnă *persoana care falsifică un raport medical, un diagnostic sau o adeverință medicală ori alterează substanțial conținutul acestora cu intenția de a le folosi în cadrul unor proceduri în fața unei autorități din domeniul asigurărilor sociale sau în fața altei autorități publice, în proceduri penale, civile, instanței de judecată, ori care folosește în cadrul unor proceduri în fața unei autorități din domeniul asigurărilor sociale sau în fața altei autorități publice, în proceduri penale, civile, instanței de judecată un astfel de raport, diagnostic sau adeverință ca fiind autentice*. Pedeapsa pentru o asemenea faptă este una de tipul închisorie pe o perioadă de până la 2 ani.

Sediul normativ de incriminare în legislația Germaniei a tematicii supuse cercetării este consacrată în art. 269 cu denumirea marginală **Falsificarea de date cu forță probantă**. Norma respectivă sancționează *persoana care, în scopul inducerii în eroare în cadrul raporturilor juridice, stochează sau modifică date în așa fel încât la recuperarea acestora ar rezulta un document fals sau falsificat ori care utilizează date astfel stocate sau modificate*. O asemenea faptă se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani.

Potrivit CP al Republicii Federale Germania, tentativa persoanei privind falsificarea unor date cu forță probantă la fel se pedepsește [10].

În CP al Letoniei [7] norma incriminatorie ce prevede răspunderea penală pentru falsificarea probelor este dislocată în Capitolul XXIII, intitulat **Infracțiuni împotriva administrării justiției**. În conformitate cu legislația Letoniei, este supusă răspunderii penale:

a. *persoana care comite cu bună știință crearea de probe false sau ascunde conștient elementele de probă existente, dacă acestea au fost comise de un judecător, procuror sau ofițer de urmărire penală* – sec. 289 alin. (1) CP al Letoniei. În cazul dat, se aplică pedeapsa privativă de libertate pentru o perioadă de cel mult un an, munca în folosul comunității ori se amendează persoana vinovată;

b. *persoana care săvârșește acțiunile menționate la sec. 289 alin. (1) în scopul dobândirii de bunuri, ori în cadrul unor proceduri privind delictele grave sau deosebit de grave* – sec. 289 alin. (2) CP al Letoniei. Făptuitorul care a comis asemenea faptă se privează de libertate pentru o perioadă de cel mult 3 ani, munca în folosul comunității sau i se aplică amenda;

c. *judecătorul, procurorul ori ofițerul de urmărire penală care cu bună știință pronunță o hotărâre ilegală sau o decizie ilegală în scopul dobândirii de bunuri, ori sunt asociate cu acuzația comiterii unui delict grav sau deosebit de grav ori cu falsificarea probelor* – sec. 291 alin. (2) CP al Letoniei. În situația respectivă, subiectului de drept i se va aplica o pedeapsă privativă de libertate pentru o perioadă de cel mult 5 ani sau pedeapsa privativă de libertate temporară, munca în folosul comunității sau amenda.

Infrațiunea de falsificare a probelor cunoaște o abordare distinctă și în CP al Maltei [8]. Legiuitorul acestei țări, a instituit fapta respectivă la art.179 **Falsificarea actelor de către un funcționar public** din Subtitlul II, cu denumirea generică **Despre falsificarea altor înscrisuri oficiale sau sub semnătură privată**.

Așadar, conform prevederilor legale, *acțiunea oricărui oficial sau funcționar public care, în îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin, săvârșește fapta falsificării prin orice semnătură falsă sau prin modificarea oricărui act, înscris, ori a semnăturii, sau prin adăugarea numelui oricărei persoane cu autoritate, sau prin orice înscris redactat ori înregistrat în orice registru sau alt act public, după ce acesta a fost realizat sau finalizat* – art. 179 CP al Maltei – va fi pasibilă de răspunderea penală. O asemenea abatere de la norma incriminatorie se sancționează cu o pedeapsă de tipul închisorii de la 2 până la 4 ani.

În CP al Olandei [9], răspunderea penală pentru infrațiunile ce atentează la relațiile sociale cu privire la autenticitatea probelor într-un proces judiciar este instituită în Partea a XII-a, cu denumirea generică **Falsificarea documentelor, furnizarea de informații false și încălcarea obligației de furnizare a informațiilor**. Așadar:

- *orice persoană care întocmește un document fals sau falsifică un document cu intenția de a-l folosi ca dovadă a oricărui fapt, cu intenția ca acesta sau alte persoane să îl folosească ca și cum ar fi autentic și nefalsificat* – art. 225 alin. (1) CP al Olandei – va fi sancționat. Pedeapsa pentru o asemenea faptă este una de tipul închisorii pe o perioadă de până la 6 ani;
- *orice persoană care, în mod intenționat, folosește un document fals sau falsificat ca și cum ar fi autentic și nefalsificat ori care, în mod intenționat, livrează sau deține un astfel de document, deși acesta cunoștea sau avea motive rezonabile să suspecteze că acest document este destinat unei astfel de utilizări* – art. 225 alin. (2) CP al Olandei – la fel va fi supus răspunderii penale;
- *dacă fapta specificată la art. 225 alin. (1) și (2) este săvârșită cu intenția de a pregăti sau de a facilita un act terorist, durata pedepsei cu închisoarea prevăzută pentru infrațiunea dată va fi sporită cu o treime.*

Abordarea normativă a faptelor de falsificare a probelor în legislația Suediei este instituită în Capitolul XV, cu denumirea marginală **Jurământul strâmb, învinuirea falsă și alte depoziții false**.

Art. 8 din CP al Suediei [12] prevede răspunderea penală pentru făptuitorul care *falsifică sau înlătură probe pentru ca o persoană nevinovată să fie trasă la răspundere sau dacă o persoană indică probe false cu această intenție*. Persoana dată, în corespundere cu legislația Suediei, se pedepsește pentru falsificare de probe cu închisoarea până la 2 ani.

Concluzie. În contextul celor abordate, putem reitera că infrațiunea privind falsificarea probelor într-un proces judiciar este specificată în majoritatea statelor. Cea mai aspră pedeapsă pentru asemenea faptă este prevăzută în CP al Bulgariei, care este una de tipul închisorii de până la 10 ani. O asemenea pedeapsă cu închisoarea este caracteristică și celorlalte state analizate. Un termen de lungă durată se mai întâlnește în Finlanda – de până la 6 ani și

în Cipru – până la 7 ani de închisoare. Chiar dacă în CP al Bulgariei este prevăzută ce-a mai aspră pedeapsă pentru falsificarea probelor, aici întâlnim și o circumstanță care îi absolvește de răspundere penală pe făptuitori. Așadar, în corespundere cu legislația penală a Bulgariei, este liberată de răspundere penală persoana care a falsificat o probă, dar, înainte de-a fi identificată de organele competente, a renunțat de bună voie la continuarea acțiunilor sale și a raportat despre acest fapt autorităților competente de investigare a cauzelor.

Referințe bibliografice:

1. Codul penal al Austriei din 23 ianuarie 1974, cu ultimele modificări și completări din 04.10.2016. <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Austria-RO.html> (vizitat 20.04.2019).
2. Codul penal al Bulgariei din 21 februarie 2013, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2017. <https://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/39/Bulgaria/show> (vizitat 19.04.2019).
3. Codul penal al Cehiei din 8 ianuarie 2009, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2017. https://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=40%2F2009&number2=&name=&text= (vizitat 26.04.2019).
4. Codul penal al Ciprului din 1 ianuarie 1999, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2017. <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Cipru-RO.html> (vizitat 25.04.2019).
5. Codul penal al Finlandei din 1 iulie 1996, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2017. https://e-justice.europa.eu/content_costs_of_proceedings-37-fi-ro.do?member=1 (vizitat 29.04.2019).
6. Codul penal al Greciei din 31 mai 1985, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2016. <http://www.c00.org/search/label/Greac%C4%83%20Codul%20Penal> (vizitat 21.04.2019).
7. Codul penal al Letoniei revizuit la 1 ianuarie 2013, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2017. <http://codexpenal.just.ro/downloads/Cod-Penal-Letonia-RO.pdf> (vizitat 30.04.2019).
8. Codul penal al Maltei adoptat pentru prima dată la 10 iunie 1854, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2016. <https://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes> (vizitat 01.05.2019).
9. Codul penal al Olandei din 3 martie 1881, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2017. <https://ru.scribd.com/doc/82441480/Codul-Penal-Olandez-RO> (vizitat 02.05.2019).
10. Codul penal al Republicii Federale Germania din 1 ianuarie 1985, cu ultimele modificări și completări din 30 octombrie 2017. https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-de-ro.do?member=1 (vizitat 27.04.2019).
11. Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985-XV din 18 aprilie 2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.128-129. În vigoare din 12 iunie 2003.
12. Codul penal al Suediei din 21 decembrie 1962, cu ultimele modificări și completări din 01.01.2015. https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-se-ro.do?member=1 (vizitat 10.05.2019).